

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 5. februārī
(OR. en)

5947/21

CONSOM 32	ENER 31
COMPET 76	DIGIT 17
MI 62	RELEX 82
TRANS 60	COMER 11
CLIMA 27	CHINE 2
ENV 64	DATAPROTECT 28
ENT 20	EDUC 37
JUSTCIV 18	EF 51

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par Jauno patērētāju tiesību aizsardzības programmu

Pielikumā pievienots projekts Padomes secinājumiem par Jauno patērētāju tiesību aizsardzības programmu.

PROJEKTS

Padomes secinājumi par Jauno patērētāju tiesību aizsardzības programmu

ATGĀDINOT stingro ES tiesisko regulējumu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, kas gandrīz piecdesmit gadus pastāvīgi attīstās un ir lielā mērā veicinājis vienotā tirgus integrāciju;

ATGĀDINOT Padomes 2012. gada 11. oktobrī pieņemto rezolūciju ¹, reaģējot uz iepriekšējo "Eiropas Patērētāju tiesību aizsardzības programmu paļāvības un izaugsmes veicināšanai" ²;

ATGĀDINOT Komisijas paziņojumus par šādām tēmām:

- "Eiropas zaļais kurss" ³;
- "Eiropas digitālās nākotnes veidošana" ⁴;
- "Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu" ⁵;
- "Vienotā tirgus šķēršļu apzināšana un mazināšana" ⁶;
- "Ilgtermiņa rīcības plāns vienotā tirgus noteikumu labākai īstenošanai un izpildei" ⁷;
- "Par reaģēšanai uz Covid-19 pandēmiju vajadzīgajiem papildpasākumiem" ⁸;

¹ Dok. 14464/12.

² Dok. 10420/12 + ADD 1.

³ Dok. 15051/19 + ADD 1.

⁴ Dok. 6237/20.

⁵ Dok. 6766/20 + ADD 1.

⁶ Dok. 6779/20.

⁷ Dok. 6778 2020.

⁸ Dok. 12636/20.

ATGĀDINOT Padomes 2020. gada 17. decembrī pieņemtos secinājumus "Padarīt atveseļošanu aprīftīgu un zaļu"⁹;

ATGĀDINOT Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus un Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam;

UZSVEROT, ka Eiropas zaļā kursa mērķiem – pārveidot ES par taisnīgu un pārtikušu sabiedrību ar klimatneitrālu, resursefektīvu, tīru aprites ekonomiku – ir nepieciešami pasākumi, kas patērētājiem dod rīcības iespējas un sniedz atbalstu, lai tie varētu aktīvi piedalīties zaļajā pārkārtošanā;

ATGĀDINOT, ka Covid-19 pandēmijai papildus tās bezprecedenta ietekmei kā veselības krīzei ir būtiska ietekme uz daudzām Eiropas patērētāju dzīves jomām;

ATGĀDINOT Komisijas un dalībvalstu veiktos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka Eiropas patērētāji turpina gūt labumu no vienotā tirgus un ka viņu tiesības tiek pienācīgi īstenotas, un tādējādi mudinātu viņus atbalstīt un stimulēt ekonomikas atveseļošanu;

ATGĀDINOT jo īpaši Covid-19 pandēmijas laikā pieaugošo krāpniecību, maldinošu tirdzniecības paņēmieni izmantošanu un krāpšanu tiešsaistes iepirkšanās jomā, kā arī ciešo un efektīvo sadarbību starp Komisiju un attiecīgajām valstu tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm, lai cīnītos pret šādu negodīgu tirdzniecības praksi;

ATGĀDINOT Komisijas un dalībvalstu uzsāktās iniciatīvas, lai nodrošinātu, ka Covid-19 pandēmijas izraisīto plašo traucējumu apstākļos patērētāju tiesības tiek aizsargātas arī ceļojumu nozarē¹⁰;

UZSVEROT, ka patērētāju tiesību aizsardzības politikai nepieciešama horizontāla pieeja, kas integrēta citās ES politikas jomās, ņemot vērā Līgumu noteikumus par patērētāju tiesību aizsardzību¹¹;

UZSVEROT, ka privātais patēriņš veido vairāk nekā pusi no ES IKP;

⁹ Dok. 13852/20.

¹⁰ Komisijas Ieteikums (ES) 2020/648 (2020. gada 13. maijs) par vaučeriem, ko pasažieriem un ceļotājiem piedāvā kā alternatīvu atlīdzinājumam par atceltiem kompleksajiem ceļojumiem un transporta pakalpojumiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju (OV L 151, 14.5.2020.).

¹¹ Jo īpaši Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas XV sadaļa (Patērētāju tiesību aizsardzība).

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

1. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka 2020. gada 13. novembrī tika pieņemts Komisijas paziņojums "Jaunā patērētāju tiesību aizsardzības programma. Patērētāju noturības stiprināšana, lai panāktu ilgtspējīgu atveseļošanu" ("Jaunā patērētāju tiesību aizsardzības programma"), kurā sniegts redzējums par ES patērētāju tiesību aizsardzības politiku no 2020. līdz 2025. gadam;
2. ATBALSTA prioritārās jomas un galvenos rīcības punktus, kuru mērķis ir noteikt un ieviest pasākumus augsta un efektīva patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa nodrošināšanai un ES patērētāju rīcības iespēju palielināšanai zaļās un digitālās pārkārtošanās laikā;
3. UZSVER Covid-19 pandēmijas laikā gūto pieredzi un to, cik svarīgi ir saglabāt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni arī krīzes laikā; UZSVER, cik svarīgi ir pārbaudīt esošo mehānismu efektivitāti un pārvērst šo pieredzi vērienīgā un visaptverošā ilgtermiņa ES un valstu patērētāju tiesību aizsardzības politikā, lai turpmākajās krīzēs aizsargātu patērētāju intereses un stiprinātu viņu noturību;
4. PIEKRĪT mērķim izvērtēt Covid-19 ilgtermiņa ietekmi uz cilvēku patēriņa un mobilitātes modeļiem ES, kas kalpotu par pamatu turpmākajām politikas iniciatīvām, lai palielinātu ES noturību un sagatavotību līdzīgiem apdraudējumiem nākotnē; ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas nodomu izmantot prognozēšanu, lai labāk paredzētu un mazinātu turpmāko krīžu ietekmi uz patērētājiem;
5. ATBALSTA Jaunajā patērētāju tiesību aizsardzības programmā atspoguļoto holistisko pieeju patērētāju tiesību aizsardzības politikai, uzsverot nepieciešamību pēc Komisijas un dalībvalstu sadarbības un koordinācijas, kas ir izrādījusies būtiska patērētāju tiesību aizsardzības nodrošināšanā; UZSVER vajadzību integrēt patērētāju intereses nozaru politikas izstrādē un īstenošanā; ATZĪST uzvedības pieejas nozīmi politikas pasākumu izstrādē;
6. ATZĪST ieguvumus, ko sniedz visaptveroša valsts patērētāju tiesību aizsardzības politika, kas darbojas sinerģijā ar Jauno patērētāju tiesību aizsardzības programmu, vienlaikus saglabājot valstu lēmumu autonomiju, lai veicinātu pilnībā funkcionējošu vienoto tirgu; AICINA Komisiju atbalstīt šādas sinerģijas;

7. UZSVER politisko redzējumu par patērētāju rīcības iespēju palielināšanu un viņu iesaistīšanu ekonomikā pēc pandēmijas, padarot viņus par nozīmīgiem dalībniekiem ilgtspējīgā atveseļošanā, tādējādi stiprinot ES ekonomikas un vienotā tirgus konkurētspēju; UZSVER patērētāju tiesību aizsardzības politikas ieguldījumu ekonomikas atveseļošanā, stiprinot būtisko saikni starp patērētāju uzticēšanos un ekonomikas izaugsmi;
8. MUDINA dalībvalstis atbalstīt patērētājus, lai tie kļūtu par nozīmīgiem dalībniekiem zaļajā pārkārtošanā, veicinot ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, tostarp pieņemot novatoriskus risinājumus, kas palīdz stiprināt ES konkurētspēju un vadošo lomu pasaulē, kā arī izglītojot un informējot patērētājus; UZSVER, ka ilgtspējīgiem produktiem vajadzētu būt pieejamiem, cenas ziņā pieņemamiem un piekļūstamiem visiem patērētājiem;
9. UZSVER nepieciešamību dot patērētājiem iespēju saņemt mērķtiecīgu, skaidru, saskaņotu un uzticamu informāciju par preču (tostarp pārtikas produktu) un pakalpojumu ietekmi uz vidi, piemēram, par oglekļa pēdu, un to apritīguma raksturiezīmēm, priekšroku dodot patērētājiem draudzīgam informācijas noformējumam, vienlaikus izvairoties no informācijas pārslodzes un nepamatota sloga uzņēmumiem; PAUŽ GANDARĪJUMU par Komisijas nodomu ierosināt pasākumus ilgtspējīga patēriņa veicināšanai, uzlabojot patērētāju tiesības uz precīzu un efektīvu informāciju un labāk aizsargāt viņus pret noteiktu praksi, piemēram, nepamatotiem zaļuma apgalvojumiem un zaļmaldināšanu;
10. UZSVER vajadzību samazināt patērētāju ekoloģisko pēdu, veicinot ilgstošu produktu kalpošanas laiku un ilgzinātību, pienācīgu apkopi, remontējamību un reciklēšanu, vienlaikus novēršot priekšlaicīgu novecošanos, tostarp attiecībā uz programmatūru; ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas nodomu risināt šos jautājumus attiecīgajos turpmākajos tiesību aktu priekšlikumos;
11. ATZĪST patērētāju lomu jaunos uzņēmējdarbības modeļos, kas varētu optimizēt preču un pakalpojumu efektivitāti un ilgtspēju, piemēram, preču koplietošana, noma vai pārstrāde vai to kā pakalpojumu vai lietotu preču nodrošināšana saskaņā ar aprites ekonomikas mērķiem; PAUŽ GANDARĪJUMU par Komisijas nodomu pastiprināt "tiesības uz remontu", lai preces varētu sistemātiskāk un vieglāk salabot gan par patērētājiem saprātīgu cenu, gan saprātīgā termiņā pat pēc garantijas perioda beigām;

12. UZSVER vajadzību nodrošināt patērētājiem uzticamu, drošu un taisnīgu digitālo vidi, izmantojot atbilstošu politiku, nākotnes prasībām atbilstošus tiesību aktus, izpildes spējas un rīkus, kas ņem vērā digitālā laikmeta radītos izaicinājumus, ļauj inovācijām nodrošināt zaļākas un drošākas preces un pakalpojumus un nodrošina līdzvērtīgu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni gan tiešsaistē, gan bezsaistē;
13. ATBALSTA Komisijas nodomu pārskatīt Produktu vispārējas drošības direktīvu ¹², lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus tiešsaistes un bezsaistes produktu drošībai, uzlabojot atsaukšanas, izpildes un izsekojamības sistēmas, un tādējādi nodrošinātu visu vienotajā tirgū laisto produkti drošību;
14. UZSVER, cik svarīgi ir izveidot skaidru atbildības un saistību satvaru tiešsaistes platformām, tostarp pieņemot atbilstošus pasākumus, lai efektīvi cīnītos pret krāpniecisku, negodīgu un maldinošu komercpraksi un neatbilstošu un bīstamu preču un pakalpojumu pārdošanu, izmantojot tiešsaistes platformas; Šajā sakarā ATZINĪGI VĒRTĒ un MUDINA regulāru dialogu starp Komisiju un minētajām platformām;
15. UZSVER konsekvences un skaidras mijiedarbības nepieciešamību starp ES tiesību aktiem par patērētāju tiesību aizsardzību un ES tiesību aktiem par digitālajiem tirgiem, jo īpaši ņemot vērā ierosināto digitālo pakalpojumu tiesību aktu ¹³ un Digitālo tirgu normatīvo aktu ¹⁴, lai izveidotu augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzību attiecībā uz to tiesībām, piekļuvi precēm un pakalpojumiem (tostarp pārrobežu), pārredzamību, atbildību un drošu digitālo vidi un lai precizētu un pastiprinātu tiešsaistes starpnieku – jo īpaši tiešsaistes platformu – pārskatatbildību;

¹² Direktīva 2001/95/EK.

¹³ Dok. 14124/20 + ADD 1 - 3 + REV 1.

¹⁴ Dok. 14172/20 + ADD 1 - 4.

16. MUDINA pārskatīt pamatnostādnes par Negodīgas komercprakses direktīvas ¹⁵ un Patērētāju tiesību direktīvas ¹⁶ īstenošanu un piemērošanu nolūkā precizēt to piemērošanu jaunajai komercpraksi, jo īpaši digitālajā ekonomikā un sociālajos medijos; PAUŽ GANDARĪJUMU par Komisijas nodomu ieviest novatorisku e-rīku kopumu, kam vajadzētu palīdzēt attiecīgajām struktūrām, piemēram, valsts iestādēm un patērētāju organizācijām, identificēt nelikumīgu tiešsaistes komercpraksi;
17. STINGRI ATBALSTA Komisijas pieeju konkrētu patērētāju vajadzību risināšanai, ņemot vērā patērētāju neaizsargātību, lai nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā; UZSVER nepieciešamību veicināt iekļaujošas izpratnes veicināšanas kampaņas un vietējās konsultācijas, lai pastiprinātu patērētāju tiesību aizsardzību tiešsaistē un bezsaistē; IZCEĻ to, ka ir svarīgi atbalstīt konsultatīvus pakalpojumus parādu jautājumos un preventīvas konsultācijas finanšu jomā, kā arī apsvērt atvieglojumu mehānismus;
18. UZSVER, ka mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumu dinamiskajai un ātrajai pārveidei, kas patērētājiem dara pieejamus jaunus digitālos kanālus un produktus, nepieciešama likumdošanas un uzvedības pieeja patērētāju interešu aizsargāšanai; UZSVER nepieciešamību stiprināt to neaizsargāto patērētāju aizsardzību, kuriem nepieciešams kredīts tādu būtisku preču un pakalpojumu iegādei kā veselības aprūpe, izglītība un sabiedriskie pakalpojumi;
19. ATBALSTA Komisijas nodomu pārskatīt Patēriņa kredītu direktīvu ¹⁷ un Direktīvu par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu ¹⁸, jo īpaši nolūkā stiprināt patērētāju tiesību aizsardzību, īstenojot konkrētus pasākumus, lai novērstu patērētāju maldināšanu, pārmērīgas parādsaistības un sociālo atstumtību, piemēram, precizējot prasības par kredībspēju; MUDINA Komisiju izpētīt, kā aizsargāt patērētājus pret to, ka, izmantojot konkrēta veida aizdevumus, viņi nokļūst pārmērīgās parādsaistībās; UZSVER, ka patērētājiem pirms līguma noslēgšanas jāsaņem skaidra, vajadzīga un atbilstoša informācija, lai viņi varētu izdarīt apzinātu izvēli, vienlaikus izvairoties no informācijas pārslodzes;

¹⁵ Direktīva 2005/29/EK.

¹⁶ Direktīva 2011/83/EK.

¹⁷ Direktīva 2008/48/EK.

¹⁸ Direktīva 2002/65/EK.

20. UZSVER pilsoniskās sabiedrības, jo īpaši patērētāju organizāciju un uzņēmumu pārstāvju, nozīmi kopā ar valsts iestādēm tādas patērētāju tiesību aizsardzības politikas veidošanā, kuras mērķis ir savstarpēji izdevīgas attiecības, jo īpaši attiecībā uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi, un kas nodrošina plašāku līdzdalību patērētāju tiesību aizsardzības veidošanā un īstenošanā ES un valstu līmenī; UZSVER nepieciešamību pilnībā izmantot patērētāju organizāciju potenciālu, lai labāk aizsargātu patērētāju kolektīvās intereses un novērstu plaši izplatītos kaitējuma patērētājiem riskus;
21. UZSVER efektīva izpildes sadarbības režīma un atbilstošu tiesiskās aizsardzības mehānismu nozīmi, lai patērētāji varētu netraucēti un ar uzticību veikt darījumus vienotajā tirgū, tostarp pārrobežu darījumus;
22. AICINA aktīvi iesaistīties Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības ¹⁹ tīklā, efektīvos alternatīvos strīdu izšķiršanas mehānismos, tostarp strīdu izšķiršanas tiešsaistē platformā, un turpināt atbalstīt Eiropas Patērētāju centru tīklu;
23. AICINA stingri un efektīvi īstenot ES patērētāju tiesību aizsardzības noteikumus, lai nodrošinātu patērētāju uzticību, cīnoties pret dažādām diskriminējošām praksēm, kas ierobežo patērētāju izvēli un piekļuvi precēm un pakalpojumiem;
24. AICINA pareizi īstenot jaunākos ES patērētāju tiesību aizsardzības noteikumus, piemēram, Preču pārdošanas direktīvu ²⁰, Digitālo līgumu direktīvu ²¹, Labākas izpildes un modernizēšanas direktīvu ²² un Pārstāvības prasību direktīvu ²³, kas veicinās pareizu vienotā tirgus darbību;
25. AICINA attīstīt efektīvu sadarbību ar trešām valstīm nolūkā nodrošināt produktu drošu laišanu vienotajā tirgū un nodrošināt patērētājiem piekļuvi drošiem produktiem, ko pārdod tiešsaistē un bezsaistē;

¹⁹ Izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2017/2394.

²⁰ Direktīva 2019/771.

²¹ Direktīva 2019/770.

²² Direktīva 2019/2161.

²³ Direktīva 2020/1828.

26. AICINA Komisiju nākt klajā ar tādiem konkrētiem priekšlikumiem par mākslīgo intelektu, kas atbilst proporcionālai, uz risku balstītai pieejai un garantē augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzību, lai nodrošinātu pārredzamību, atbildību, saprotamību un pārbaudāmību, kā arī drošību; AICINA izveidot mehānismus, lai nodrošinātu efektīvu kompetento iestāžu izpildi, kā arī atbilstošus pasākumus algoritmu sistēmu drošai, uzticamai un ētiskai izmantošanai, ņemot vērā valstu stratēģijas; šajā konkrētajā kontekstā ATBALSTA to, ka Komisija liek uzsvāru uz pamattiesību – piemēram, nediskriminācijas – aizsardzību;
27. AICINA nodrošināt plašu un efektīvu sadarbību starp valsts iestādēm un visām patērētāju tiesību aizsardzības politikā ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību, kā arī starp valstu un Eiropas patērētāju organizācijām un Komisiju; ATZĪST patērētāju organizāciju svarīgo lomu un to būtiskos uzdevumus – sniegt padomus, atbalstīt un aizstāvēt patērētāju īpašās vajadzības un aizsargāt viņu intereses, tostarp izmantojot standartizācijas procesu, lai panāktu līdzsvarotāku sociālo tirgus ekonomiku;
28. ATBALSTA Komisijas nodomu izveidot jaunu pārvaldības sistēmu, lai virzītu Jaunās patērētāju tiesību aizsardzības programmas īstenošanu, ikgadējā ciklā iesaistot dalībvalstis un visas citas attiecīgās ieinteresētās personas; PAUŽ GANDARĪJUMU par jaunas patērētāju tiesību aizsardzības politikas padomdevēju grupas izveidi, kas apvieno pilsonisko sabiedrību, tostarp patērētāju organizācijas, nozares pārstāvjus un akadēmiskās aprindas; GAIDA jauno patērētāju apstākļu pārskata 2021. gada izdevumu, kas nodrošinās labāku Jaunās patērētāju tiesību aizsardzības programmas pārvaldību;
29. ATZĪST vajadzību piešķirt nepieciešamos resursus Jaunās patērētāju tiesību aizsardzības programmas un valstu patērētāju tiesību aizsardzības politikas īstenošanai, proti, izmantojot Vienotā tirgus programmu (2021–2027), jo īpaši tajā noteikto uz patērētājiem vērsto mērķi;
30. AICINA visas puses efektīvi sadarboties, lai nodrošinātu Jaunās patērētāju tiesību aizsardzības programmas ātru īstenošanu un efektīvu uzraudzību, un vajadzības gadījumā regulāri apsvērtu, kā to pielāgot jauniem apstākļiem un vajadzībām.